

XI. kötet.

1904. Deczember

10. füzet.

Ent. Soc. Wash.

ROVARTANI LAPOK

HAVI FOLYÓIRAT

különös tekintettel a hasznos és kártékony rovarokra.

DR. BEDŐ ALBERT BIRÓ LAJOS DR. CHYZER KORNEL
DR. ENTZ GÉZA MOCSARY SANDOR

KÖZREMŰKÖDESÉVEL

SZERKESZTIK

A. AIGNER LAJOS ES CSIKI ERNŐ.

BUDAPEST, 1904.

A ROVARTANI LAPOK SZERKESZTŐSEGE ES KIADÓHIVATALA

IV., MOLNÁR-UTCA 24.

Megjelenik minden hónap első napján, július és augusztus havak kivételével
Előfizetési ára egész évre 8 kor.

Tartalom.

<i>A. Aigner Lajos</i> : Bolgárország lepke-faunája	199
<i>Lósy József</i> : Az erdei cserebogár elterjedése hazánkban	204
<i>Csiki Ernő</i> : Magyarország Cerambycidái. XVI.	208

Különfélék.

A <i>Trochosa singoriensis</i>	211
A bihari barlangok faunájáról	211

Irodalom :

Annales historico-naturales Musei Nationalis Hungarici. Ism.	
A. <i>Aigner Lajos</i>	212

A kir. magy. Természettudományi Társulat állattani szakosztálya minden hónap első péntekén (VIII. Eszterházy-utca 16.) ülést tart. Vendégeket szívesen lát.

A budapesti entomologusok minden pénteken este a Muhr-féle vendéglőben (Kerepesi-út 44.) találkoznak.

Kedvezmény.

Az 1897., 1898., 1899., 1900., 1901. 1902 és 1903-iki teljes évfolyammal még szolgálhatunk. Új előfizetők fele áron kaphatják. Az előbbi kötetekből csak egyes példány áll rendelkezésre; ezek következő áron kaphatók: I kötet 10 kor., II. kötet 6 kor., Az I. és III. kötetet készpénzben visszaváltjuk.

Az előfizetési összegek kiadóhivatalunkhoz (IV, Molnár-utca 24.) czimzendők.

Bolgárország lepke-faunája.

Irta A. Aigner Lajos.

Bolgárország és Kelet-Rumelia lepke-faunájáról igen figyelemre méltó tanulmány jelent meg Dr. Rebel H.-tól,¹⁾ tekintettel az összes eddig megjelent irodalmi adatokra.

A Balkánfélsziget lepke-faunájának felkutatása körül tudvalevőleg nagy érdemeket szerzett Frivaldszky Imre, a ki 1833-tól 1845-ig több ízben küldte oda gyűjtőit s ezek révén szolgáltatta az első adatokat a Balkánfélsziget faunája és flórájának ismeretéhez. Nem csekélyebb érdemei vannak e téren Haberhauer József hazánkfiának, a ki 1860-tól 1902-ben bekövetkezett haláláig csaknem szakadatlanul gyűjtött a Balkánban. Ez érdemeknek elismeréssel adózik szerző, ki két ízben (1896. és 1902.) maga is járt az említett területen.

Nagy szorgalomról és szakértelemről tanuskodó tanulmányában első sorban vázolja a fölötte érdekes faunaterület földtani, éghajlati és floristikai viszonyait. Majd áttér Bolgárország állatvilágának és különösen lepke-faunájának jellemzésére. Bolgárország lepke-faunájának, mely eddigelé 1229 (788 Macro- és Microlepidoptera) fajt ölel fel, fő alkatrészei: 516 keleti, 495 szibériai, 48 mediterrán, 31 havasi, 15 európai endemikus, 8 déloroszországi és 8 balkán faj. Ezek közül a területre nézve jellemzők: 1. az endemikus fajok és alakok, melyek csak Bolgárországban találhatók; ilyen van 17; 2. oly fajok, mely itt érik el elterjedésük egyik véghatárát; ilyen van 34 északnyugati, 27 keleti és északkeleti és 13 délkeleti faj.

Vizsgálódásai folyamán szerző arra a végeredményre jut, hogy Bolgárországot oly lepke-fauna népesíti, melynek alkatrészei igen váltakozó eredetre mutatnak és melyek igen különböző időben telepedtek meg a területen. Szerinte kétségkívül legrégibb, még jégkor előtti fauna elemnek tekintendő az a néhány endemikus havasi alak, melyet eddig csak a Rilohegységben találtak, vagy a melyek előfordulása erősen megszakadt, vagyis a melyek közve-

¹⁾ Studie über die Lepidopterenfauna der Balkanländer. I. Bulgarien und Ostrumelien: Annalen d. k. k. Naturhist. Hofmuseums XVIII, 1903, p. 123-347.

titó termőhelyek nélkül előfordulnak nyugati Európában is. Ez utóbbi feltűnő jelenség csupán a jégkor hatásaként magyarázható. Minthogy kizárólag havasi alakokról van szó, a melyek a jégkorban Déli-Olaszországban és Észak-Afrikában egyáltalán meg nem találhatták volna létfeltételeiket, fel nem tételezhető, hogy manapság annyira megszakadt előfordulásuk az által lenne magyarázható, hogy a Balkánfélsziget hajdanában Déli-Olaszországon, Tunison és Algiron át Spanyolországgal száraz földdel összefüggésben állt. Nem tekintve azt, hogy a nevezett országokban sehol sincs nyoma ama fajoknak, sokkal közelebb esik az a gondolat, hogy az összekötést az Alpok láncolata közvetítette, a mely a jégkor bekövetkezése előtt bizonyára nagyobb terjedelemben nyújtott a havasi fajoknak alkalmat a megélhetésre. A jégkor egyik hatása épen a régi lakóhelyek áttörése volt, úgy hogy a praeglaciális fajok csak a legkeletibb és legnyugatibb ponton maradhattak fenn szűk területen. Midőn azután a jégkorszak letűnte után ismét benépesíthetők voltak az Alpok, ama fajok visszavándorlásának alighanem gátat vetettek biológiailag erősebb alakok, melyek itt újonnan megtelepedtek.

A jégkor, illetve az interglaciális közökben vándoroltak azután be az északi havasi fajok a Balkánfélszigetre. Ha már most megfontoljuk, hogy az oly kizárólag havasi fajok, mint *Melitaea Cynthis*, *Erebia Lappona*, *Anarta rupestralis* stb., melyek itt érik el elterjedésük keleti határát, minő éghajlati feltételek alatt tenyészhetnek csak, és mily lassú az ily fajok elterjedése: legcsekélyebb kételyünk sem lehet arra nézve, hogy benezek a keleti országokban a hosszú korokon át tetemesen alacsonyabb hőmérséklet uralkodott. Szerbiának sokkal alacsonyabb hegységei pl. még teljesen megfelelő állomásokat képezhettek a délkeleteti irányban terjeszkedő fajok számára, ez pedig csak az átlagos hőmérséknek 5 C°-al való alábbszállása mellett volt lehetséges. Ezzel együtt megvoltak a hőmérsékleti feltételek arra, hogy ezekben a délkeleti havasokban glecserek képződhettek, és hogy ha ilyenek egyáltalában nem vagy legalább nem kiterjett mérvben létesültek, annak oka a kontinentális száraz klíma és a hegységeknek kevésbé alkalmas formációja. De már biológiai tények után is biztosan következtethetünk arra, hogy a glecserképződés, legalább a Rilohegységben, csak igen részleges lehetett, mivel máskülönben nem lenne magyarázható az endemikus praeglaciális havasi alakok fennmaradása, melyek legalább a havasajlakban szakadatlanul megtalálhatták létfeltételeiket.

Az interglaciális korokban alighanem megkezdődött a szibériai

faunaelemek bevándorlása is. Hogy azok közép Európából aránylag sokkal később hatoltak délkelet felé, azt tanúsítja a faunaállomány-nak ez irányban való tetemes csökkenése. A szibériai bevándorlók zöme Keletruméliát mindenesetre már megnépesítve találta keleti alakok által, mivel ott ennek a két faunaelemnek erős egymásra hatása különben alig lenne érthető.

A mi a síkságnak praegiaciális lakóit illeti, melyek minden valószínűség szerint túlnyomóan keleti formák voltak, azokról fel nem tételezhetjük azt a tartós éghajlati változások iránt ellentálló képességet, melyet a havasi lakók szükség esetén mélyebb fekvésű lakhelyek felkeresése által tanúsítottak. A keleti alakok ezen visszavándorlása kétségkívül a Kis-Ázsia és Balkánfélsziget között fennállott szárazföldi összeköttetés megszakítása után történt, mert csak így válik érthetővé Görögország és Keletrumélia faunájának kizárólag keleti jelleme.

A mediterrán faunaelemek valószínűleg legkésőbb nyomultak erre a területre, a mit a faunaállományban való csekély részük eléggé érthetővé tesz.

A megtelepedés folyamatának nagy vonásokban való vázolása után hozzátétőlegesen képet alkothatunk magunknak e terület praegiaciális faunájának jelleméről. Igen valószínű, hogy mint már említettük, annak túlnyomóan keleti jellege volt s alig foglalt magában más fajokat, mint a melyek Kis-Ázsiában ma is találhatók. Csak a mediterrán faunaelem lehetett a meleg klímának megfelelőleg, erősebben képviselve, ha ugyan akkor esetleg még fennálló hegységek nem gátolták annak elterjedését. Az egész sík- s dombvidékre nézve kétségkívül oly fauna létezését tételezhetjük fel, a melyben a nap-pali lepkék közt a Thais-genusnak jellemző szerep jutott, úgyszintén alig hiányozhatott az akkori faunában a Saturniida Perisoma-nem, mely nyilván a harmadkor fauna jellemét viseli. A havasokat oly alakok lakták, melyek részben bizonyára szintén keleti eredetűek voltak, de utóbb endemikus fajokká differentiálódtak. Eme havasi alakok közt a Coijas-, Erebia-, Anaitis- és Crambus-nem már képviselve volt.

Fenti fejtegetések, melyek csupán a fajok elterjedésén s általános életfeltételeik ismeretén alapulnak, szükségszerűen az éghajlatban és a terület körülhatárolásában oly változtatásokat tüntettek fel, a melyek más tudományágak eredményei által teljes igazolást nyernek. A jégkor befolyása a fauna alakítására itt, Európa délkeletén is, habár nem oly hatalmas, mint e földrész hegyes központi és északi részén, de mégis igen tetemes volt, minthogy itt egy azóta

letűnt délkeleti szárazföldi összeköttetés segítségére volt a síkság leszorított alakjainak, nekik oltalmat nyújtott és visszavándorlásukat lehetővé tette. A havasi alakok azonban legalább részben kibírhatták régi lakóhelyeiken a jégkor viszontagságait.

Végül megjegyzi a szerző, hogy a Pontusnak, medencéje déli felének leszakadása által történt kibővülése a lepkéknek a pontusi országokban való elterjedésében látszólag nem hagyott hátra felismerhető nyomokat. De feltételezhető, hogy a Balkán faunája s a kaukázusi között közelebb rokonság fennállhatna s az említett körülmény által indokolását nyerhetné, a mit azonban csak továbbá beható kutatások deríthetnének fel.

Ezen fejtegetések után áttér szerző tanulmányának második, specialis részére, az egyes fajok felsorolására. Messze vezetne, ha itt a bolgár és magyar fauna viszonyát vizsgálni akarnók, ennélfogva csupán ama fajok felsorolására szorítkozunk, a melyek a magyarországi és dalmát-boszniai faunában eddigelé ismeretlenek. Ezek a következők: *Thais Cerisyi* God., *Pieris Krueperi* Stgr., *P. Chloridice* Hb., *Leptidia Duponcheli* Stgr., *Erebia Epiphron* Kn. var. *orientalis* Elw., *Er. Rhodopensis* Nich., *Coenonympha Tiphon* Rott. var. *Rhodopensis* Elw., *Chrysophanus Ottomanns* Les., *Ch. Alciphron* Rott. var. *Melibaeus* Stgr., *Lycena Argus* L. (*Aegon* Schiff.) var. *bella* H. S., *L. eroides* Friv., *L. semiargus* Rott. var. *Parnassia* Stgr. és var. *bellis* Fr., *Hesperia Cynarae* Rbr. *Thanaos Tages* L. ab. *unicolor* Fr., *Malacosoma fraconiea* Esp., *Lemonia balcanica* H. S., *Simyra dentinosa* Fr., *Agrotis punicea* Hb., *A. flavina* H. S., *Hadena leuconota* H. S., *Hydroecia moesiaca* H. S., *Amphigyra eriopoda* H. S., *Orrhodia torrida* Ld., *Cleophana opposita* Ld. *Cucullia santonici* Hb., *Anarta melanopa* Thnb. var. *rupestralis* Hb., *Zanthinea Frivaldszkyi* Dup., *Choriclea Victorina* Sod., *Ch. Treitschkei* Friv., *Enterpia laudeti* B., *Acontia Urania* Friv., *Haemerosia renalis* Hb., *Catocala lupina* Ht., *Hypena munitalis* Mn., *Acidalia interjectaria* B., *Ortholitha vicinaria* Dup., *Anaitis fraudulentata* H. S., *Lobophora externata* H. S., *Larentia putridaria* H. S. var. *bulgariata* Mill., *Tephroclystia silenicolata* Mab., *Ellicrinia trinotata* Metz., *Hybernia doctinans* Stgr., *Nichyodes Amygdalaria* H. S., *Fidonia limbaria* F., *Lithosia morosina* H. S., *Zygaena sedi* F., *Acanthopsyche atra* L. (*Opacella* H. S.) var. *senex* Stg., *Amicta uralensis* Fr. var. *demessa* Ld., *Sesia doleriformis* H. S., *S. lanipes* Ld., *S. minianiformis* Fr., *Paranthrene myrmosaeformis* H. S., *Cossus balcanicus* Ld. és számos Microlepidoptera.

Azonkívül megemlíti szerző némely alakról, hogy az hazánkban is előfordul, miről eddig nem volt tudomásunk. Ilyenek:

Coenonympha Leander Esp. ab. *obscura* Rühl (Mehádia).

Stenia stigmatialis. H. S. (Zágráb).

Titanio Schrankiana Hochw. (Erdélyi havasok).

Pyransta aerealis Hb. var. *opacalis* Hb. (Erdélyi havasok).

Conchylis procerana Ld. Budapest, Anker 1865. a bécsi udv. muzeumban.

Pamene regiana Z. var. *honorana* H. S. (Magyarország).

Végül van egy faj, melyet Fiumében 1853-ban Mann és Budapesten 1865-ben Anker is fogott. Ez az új faj:

Conchylis diacrisiana Rbl. (Tab. III. Fig. 13.)

Ezt a fajt eddig a *C. Smeathmaniana*-val tévesztették össze, a melyhez tényleg igen közel áll, de felső szárnyának csúcsa ke-rekebb, szegélye behajlottabb, kevésbé ferde lefutású. Felső szár-nyán gyéreb a fehérfényű pikkely, mely a tövén csaknem teljesen hiányzik. A rajzolat élénk rozsdá színű, s a *Smeathmaniana*-étől főleg abban különbözik, hogy annak vállán hiányzik egy rozsdá-színű rövid sáv (a ránczban), továbbá a második rozsdaszínű fél-sávból csak sötétbarna folt maradt fenn a belső szegélyen és kü-lön folt a szárny közepén, mely az új fajnál teljesen megvan; ennél az elülső szegélyen az utóbbi félsáv mellett nagy rózsaszínű folt áll, mely a *Smeathmaniana*-nál sokkal kisebb. Ennek fonákján a felső szárny csaknem rajztalan, holott az új fajnál az elülső szegély közepén vastag sárga kampó mutatkozik, az alsó szárny pedig nem szürke, mint a *Smeathmaniana*-nál, hanem fehér, szür-kés, recézett. Az új faj színben és nagyságban igen változó, nagy-sága 15—20.5 mm. közt ingadozik. Hasonlít a *C. Kindermanniana* Tr. és *C. moribundana* Stgr.-hoz, mely utóbbi sokkal kisebb. Hernyója alighanem *Eryngiumon* él.

Az utóbb említett fajokon kívül számosnál megjegyzi szerző, hogy Bosznia Hercegovinában is előfordulnak, de ezek felsorolásába nem bocsátkozunk, mivel szerző azokat tanulmánya második részé-ben úgys bővebben fogja tárgyalni, megjelölván a közelebbi termő-helyeket is.

Megjegyzendő, hogy szerző a *Lycæna eorides* Friv.-t nem az *Eros* O. eltérésének, hanem külön önálló fajnak tekinti; továbbá hogy a *Janthinea Frivaldszkyi* Dup. tárgyalásánál Frivaldszky Imre egész mondatát magyarul idézi, úgy, hogy ahhoz fűzött fejtegeté sét csak az értheti meg, a ki magyarul tud, ez pedig nem állhat

érdekében a német olvasónak s előtte Frivaldszky tekintélyét sem emeli.

Végül a legmelegebben ajánlhatjuk ezt a jeles és alapos tanulmányt mindazok figyelmébe, kik a hazai és ahhoz közel álló fauna eltérése iránt érdeklődnek.

Az erdei cserebogár elterjedése hazánkban.

Irta Lósy József.

A földművelésügyi m. kir. ministerium rendeletéből a m. kir. állami Rovartani Állomás tanulmány tárgyává tette a cserebogárnak hazánkban való előfordulását. A beérkezett jelentések, melyeket magányosok és hivatalos személyek küldtek be, sok adatot nyújtottak az erdei cserebogárnak, a *Melolontha hippocastani* Fbr. elterjedésére nézve is, melyeket a tudomány szolgálatára e helyen foglalok össze. A tanulmányozás első évében, az 1899-ik évben, mely nálunk az általános nagy rajzásnak éve volt, a következő helyekről küldték az állomásra ezt az erdei cserebogarat.

Liptó megye keleti részéből, a hol a közönséggel május 10 – június 16. között rajzott. Liptóújvárról 11 piros és 11 fekete nyakú bogarat küldtek. E megyében a fekete nyakú és lábú változat (*Mel. h. v. nigripes*) jobban van elterjedve, mint máshol az országban. Szvarinból az erdőgondnokság 2 piros nyakút és 4 fekete nyakút küldött. Vichodnáról a közönséges mellett egy nagy termetű fekete nyakút, mely a két faj korcsa lehet. Borsod megyéből Mocsolyásról és Cserépfaluról (11 drb. kopaszodó apró termetűt jun. 8-án a közönséggel, közöttük csak egy fekete nyakú akadt). Zemplénből Nagy-Mihályról (ápr. 27 – jun 10-ig rajzott) küldték be e bogarat. Mocsolyáson az erdőszélről levágott 5 fa közül, az egyik kocsányos tölgy kitűnő nyomát viselte a 1899-es időszaknak, három év alatt fejlődő cserebogár rágásának periodikus favesztességében; 3 fa zavart képet mutatott. Határozatlanul annak jele látszott rajta, hogy tavasszal nagyobb lombvesztésege, illetőleg emiatt való hiányos faképzése volt az 1890 és 1887 években. Ugyanezen helyeken a közönséges cserebogár is előfordul. A melanizmusnak egy példányát Liptóújvárról küldték be. A beküldött példányok között fekete nyakú, piros lábú erdei cserebogár, mely Mulsant *nigricollis* varietásának megfelelt volna, egy sem akadt. Túl a Dunáról ebben

az évben Komárom megyéből, a tatai járásban levő P. Gyarmatról küldték a közönséggel. (jun. 16). Tolnában a simontornyai járásban ápr. 22-től rajzott a másikkal egyetemben. Május 25-én még javában zúgtak. Erdélyből csak Algyógyról küldték be a közönséggel együtt. A rákövetkező 1900 évben Liptó megye keleti részeiben az előző évvel megegyező arányban rajozhatott. (máj 10—jun 15). Likaváról egy vörösfenyő korongját küldtek, melyen a négy évvel fejlődött, 1899-ben rajzott közönséges cserebogárnak és az 1900-ban ugyanannyi ideig fejlődött erdeinek a rágása nyoma van megörökítve. Liptóújjvárról hasonlóképen beküldtek egy vörösfenyő korongot, mely feltűnő világos jelét tartja fenn az 1900 éves, négy esztendőnként megjelenő rajzásnak. Ezek a cserebogarak a vörösfenyőn kívül, a tölgyön, nyíren, juharon, a vadgesztenyén, a vörös berkenyén, az égeren, a mogyorón és a gyümölcsfákon fogyasztják a lombot. Más helyről az országban csak Erdélyből Algyógyról küldték a közönséggel a bogarat. Tömegesebb volt a megjelenése ismét Liptó megyében 1901. évben. Nagyobb számának megfelelően korábban kezdte a rajzását. Liptóújjváron ápril 24-én, Maluzsinán május 1-én, egyéb helyen 10-ikén javában röpi a közönséggel együtt. Emelt két helyünkön kívül Szvarinról, Feketevágról, Liptószentmiklósról és Liptószentivánról küldték be sok közönséggel egyetemben. Változó természetűek voltak, s nagyobb számuk fekete nyakú és lábú volt. A hegykatlanokban, a fenyvesek közt, szűkebb szülőföldükre szorítva, a közönséges cserebogár az erdei fajjal e helyeken összepárosodik és koresutódokat hoz létre. Ebben az évben más helyről és pedig a síkról Pest megyéből Örszentmiklósról (9 dbr. Rajzása ápril. 28—máj. 10-ig tartott) és Hajdúböszörményből (május 5—20) küldték ezt a cserebogarat. Az 1902. év adatai arra engednek következtetni, hogy az 1899 évből — elegendő anyag hiányában — nagyon hézagos képet alkothatunk. Mert a síkon és mersékelten dombos vidékeken ez a bogár is három év alatt fejlődik ki, e helyeken az 1902. év adatai visszahatnak a három év előttiekre, azokat megerősítik és kiegészítik.

Ebben az évben Liptó megyében úgy látszik kevesebb erdei cserebogár rajzott, de Liptóújjvár környékén még mindig bőven akadt (ápr. 13—jun 12). Nagyobb a jelentősége a Kis Tatra alatt. Breznóbányáról, a hol az országszerte uralkodó hideg és esős időjárás miatt május 20-tól csak június 15-ig röpi a közönséggel és különösen az égerfát is fölkereste, nagy, sötétbarna, túlvörös, fekete nyakú, erdei cserebogarat küldött be a Földmíves iskola, az erdőgondnokság és a gazdasági tudósító. Termetük nagyságában a

közönségeséhez alkalmazkodott. A közönséggel kopulában is beküldötték. Korcsaikon rendszeren sötétebb szín tűnik fel.

A két cserebogárfaj párosodásából előállott változatok, a korcsosodás természetének és az elfajzás fokozatának megfelelően különböznek. Egyik korcson a közönséges, másikon az eredeti faj vonásai szembeötlőbbek. Általában, a hol a két faj gyakrabban párosodik, mint e helyen és Liptóújfár környékén, ott a típus, már a termet nagyságának ingadozása miatt is, határozatlanná válik. A *M. hippocastani* bélyegeit magán viselő egyének gyakran sötétebb színű szárnyfedővel bírnak és nagyobbak (Brezsnóbánya), míg a közönségeshez visszaütőknél csak a tor piros színéből és a különben constans farnyel (pygidium) egyenetlen kialakulásából lehet néha — futó megtekintéssel — a vérkeveredésre következtetni. A korcsosodással velejáró azon jelenség, hogy az erősebb faj bélyegei hamar elnyomják és állandósulni nem engedik a változat bélyegeit, a cserebogaraknál igazolható. Mindenesetre e helyeken az elfajzás kérdéseinek bűvárlatára bőven van mód. 1899-ben, úgy látszik, nem jelent meg. Legalább jelentés róla nem érkezett. E szerint úgy, mint Liptó megyében, a mint azt a farkorongok évgyűrűinek a képe is igazolja, itt is négy esztendőig fejlődik.

Zólyom megyéből még Dobróczról és Fekete Balogról küldték az erdei cserebogarat júniusban. Borsod megyében Cserépfalun ismét megjelent május első tizedében. Ezzel elarulta, hogy e helyen fejlődéséhez már csak három évre van szüksége. Míg a Fekete-Balogról származott példányok nagyok és túlszörösekk voltak, ezek világosabb színűek, kopaszodók és aprók, — Zemplén megyéből Varannóról csak egy ilyen bogár került kezembe. Jászberényben típusnak vehető, középtermetű, piros nyakú, fekete vállú, szörösödő *hippocastani*-t küldtek, mely a Pest megyei Alberti-Irsáról küldöthöz hasonlít. Pest megyében ebben az évben jelentkeztek nagyobb számban és pedig Vác vidékén, Zsidón, Váczkisfalun, Püspök-Szilágyon, Gödöllőn, Turán, Albertipilis-pándon és sok más helyen. *Mocsáry Sándor* 1884-ben Gödöllőről, a Rakosról, Eszék-ről és Kecskemétről jegyezte fel e bogár rajzását, a mi szintén három éves fejlődését és az általános nagy cserebogárrajzás idejébe eső (1902) periodikus megjelenését bizonyítja. Albertipilis-pándon április 14-től június 10-ig volt látható. Gyömrőn változó termettel, elterő külsővel, sok esenevész alakkal jelent meg. Közöttük fekete nyakú, piros lábú változatot (*M. h. var. nigricollis Muls.*) is találtam. Kalo sán a mocsaras vidék füzein legelészett a

bogár. Köztük több szabálytalan foltokkal tarkázott akadt, a melyekben ismét távolabb a multba eső vérkeveredés korcsait keresem.

A Dunántúlról Komárom megyéből Kis-Bérről küldtek egy példányt, Tolnából Csibrákról hatot (ápr. 28.), Somogyból Kadar-kútról négyet és Csáktornyáról egyet véletlenül a közönségesek tömegében. A csibrákiak aprók voltak s köztük három volt fekete nyakú és lábú változat. A közönséges cserebogarak között (*M. vulgaris* Fbr.) három teljesen fekete színű is akadt, mely beválthatott volna *M. uigra* és Mulsant *M. lugubris* varietásának.³

A Tiszántúlról csak Nagy-Lakról Csanád megyéből küldték feltűnő apró, csenevész, piros nyakú, sötét és kopasz alakjait. Ezek abból a tekintetből is megérdemlik a figyelmet, mert mellettük él a közönségesnek túlszórós nagy, világos sárga és kopasz, sutafarú, sötét pejszínű, fekete nyakú, termetre az erdeivel megegyező, valószínűleg korcs vázlata. Ezen a ponton a Magyarországon élő három cserebogárfaj (*M. vulgaris*, *M. hippocastani* és *M. pectoralis* Germ.) találkozik. A közönségesnek második változatát *Laurovics János* dr. küldte a hozzá hasonló *hippocastani*-val együtt a szőlőkből. Rendkívül nagy tömegben lépett föl. A közönségesnek első változatát *Lugozsán János* volt szives a tanyákról beküldeni. Az egymás közelében fejlődő cserebogarak között oly szembeszökően nagyfokú eltéréseket tapasztaltam, hogy el nem mulaszthatom, hogy a kérdés megvilágítására ne tereljem a szakértők figyelmét. Eddig kellően meg nem bírált nézetem az, hogy helyesen a *Melolontha hippocastani*-nak a *M. pectoralissal* nemzett korcs ivadéka is szerepel.

Ebben az 1902-ik esztendőben Erdélyből Brassó-Földváról került a kezembe a közönséges cserebogarak között egy példány, mely ennek az erdeivel nemzett korcsának látszott. Feltűnő volt az a kevés adat, mely Erdélyre vonatkozik. *Mocsáry Sándor* Szilágymegyéből Vármezőről jegyezte fel előfordulását 1884-ben. Két adatot gyűjtöttem volt, mikor 1903-ban Csík-Szeredáról a közönséges mellett nagy termetű, síma nyakú erdei cserebogarat küldöttek, piros nyakút annyit mint feketét. A lipói és a csiki cserebogár között a termet nagysága és a sok fekete nyakú és lábú változat tekintetében van hasonlóság. A hegyes vidékeken, nagyobb az erdei cserebogár és több a fekete nyakú és lábú változata. Úgy látszik, ez a változat mégis a táplálékától függ. A hegyekben a vörösfenyőn, égeren, mogyorón él, míg a síkon más növények között a szőlőre alkalmazkodik. Kalocsáról és Borossebesről a

fűzről küldött keskeny termetű porospikkelyes cserebogarak szintén változatok. A tápláló növénynek az állatra való ez a hatása egyike a legérdekesebb kérdéseknek.

Mindezen adatokból most az erdei cserebogárnak az elterjedése azt mutatja, hogy legnagyobb arányban összefüggő területen Liptó, Zólyom, Borsod és Pest megyében található. Szórványos azonban az előfordulása túl a Dunán, Tiszántúl és Erdélyben. — Liptóban négy éves fejlődés után minden évben megjelenik; nagyobb tömegben azonban az 1901. évnek megfelelő időszakokban. (1905.) E helyen való tanulmányozására a jövő év meghozza a legjobb alkalmat. Zólyomban — úgy látszik — az egész megyében szintén négy év alatt fejlődik az 1902. éves rajzás időszakának megfelelően. Pest megyében és az ország nagyobb területén, a hol szerteszórtan él, megjelenése, három éves fejlődést árul el és a közönséges cserebogárnak legnagyobb, az 1902. éves időszaknak megfelelő általános rajzásával esik össze.

Magyarország Cerambycidai.

Irtta Csiki Ernő.

XVI.

61. nem: **Neodorcadium Ganglb.**

(*Neodorcadion* ol.)

Fekete, barna molyhos szórózzettel sűrűn fedett, a csápok és a lábak világosabb vagy sötétebb vörös-barnák. A fej és az előtor középső sávja többnyire nem teljes. A szárnyfedők vállszöglete szögletesen kiálló, az oldalszegély szürkés-fehér, a szárnyfedők közepén egy élesen határolt keskeny fehér sáv van, mely az előtor hátsó szögleteinél kezdődik és hátrafelé a varrathoz közeledő. Hossza 12—14 mm. — Előfordul Magyarországon kívül a Balkán-félszigeten, nálunk helyenként nem ritka.

1. bilineatum Germ.

Változata:

Ritkán az állat egyszínű sötét-barna, a fej. és az előtor középső sávja és a szárnyfedők sávjai hiányzanak. — Előfordul Nagyszeben-nél, a hol boldogult Fuss Károly gyűjtötte.

ab. unicolor Csiki¹⁾

¹⁾ *Neodorcadium bilineatum* Germ. ab. nov. *unicolor*. — A typo differt: colore brunneo uniformi, vittis: capitis pronotique mediana elytrorumque obliquis albidis deficientibus. — Hungaria orient.: Nagyszeben (ex coll. C. Fuss).

62. nem : **Dorcatypus Thoms.**

(Herophila Muls.)

Barna molyhos szőrözettel sűrűn fedett, mindegyik szárnyfedőn két bársonyszerű fekete foltal, az elülső kisebb folt az első harmadban, a nagyobbik hátsó harántos folt a második harmadban van; ezeken kívül sokszor több ilyen kisebb folt lép fel szétszórta a szárnyfedők valamelyik táján. Hossza 12—26 mm. — Előfordul Közép-Európa déli részében; nálunk előfordul a következő helyeken: II. Kőszeg, Pécs; VI. Herkulesfürdő; VII. Bukova-Kusa, Fužine; a magyar tengerparton és Dalmáciában közönséges. (*funestus* F., *pulverulentus* Scop., *confirmatus* Chevrl, *Gennadii* Buquet).

1. **tristis Fabr.**63. nem : **Morimus Serv.**

1. A szárnyfedők fekete bársonyfoltja sima, nem szemecskézett. A hímek csápja legfeljebb másfélszer, a nőstényeké körülbelül olyan hosszú mint a test. A test felül fehéres szőrökkel fedett, a szemek fehéren szegélyezettek. A szárnyfedőkön négy bársonyszerű fekete foltal, ezek közül az elülső az első harmadban, a hátsó a középen túl van elhelyezve. Hossza 16—36 mm. — Előfordul Európa déli felében és Kis-Ázsiában; nálunk közönséges. (*tristis* F.)

1. **funereus Muls.**

- A szárnyfedők fekete vagy barnásfekete bársonyfoltjai nem simák, úgy mint az egész szárnyfedők szemecskézettek. A hímek csápja kétszer olyan hosszú mint a test, a nőstényeké a testnél egy harmaddal hosszabbak. A szárnyfedők foltjai közül a hátsók a második harmadban elhelyezettek és oldalt elérik a szegélyt. Hossza 25—35 mm. — Előfordul Boszniában, Hercegovinában (Rujste, Nevesinje) és Montenegróban. --- 2. **Ganglbaueri Reitt.**

64. nem : **Lamia Fabr.**

Fekete, barna molyhos szőrözettel fedett, a szárnyfedők szemecskézettek, hátul ránczoltak, felületükön néhány sűrűbben molyhos szürkéssárga foltal. Hossza 14—32 mm. — Előfordul Európában és Szibériában; nálunk közönséges. (*cephalotes* Voet, *nigrorugosus* De Geer) 1. **textor Linn.**

65. nem: **Monohammus Serv.**

(Monochamus, Monochammus ol.)

1. A paizsocska sárga szőrökkel fedett. Fekete, zöldes vagy fémfényű, sárgásbarna szőrökkel szétszórtan fedett, a nőstény testén, különösen pedig a szárnyfedőin sárgás foltok vannak, melyek sűrű molyhos szőrökből állanak. A csápízek töve szürkés-sárga szőrös. A szárnyfedők első harmadában a varrat mellett erőteljes harántredő van. Hossza 15—32 mm. — Előfordul Közép-Európában, nálunk a Kárpátok egész területén található. (*sartor* Muls.)

1. Mulsanti Seidl.

A paizsocska sárga szőrös, közepén hosszában azonban csupasz. Fekete, ércfényű, a sárga szőrökön kívül a szárnyfedőkön kisebb-nagyobb sárgás-fehér vagy szürkés-fehér molyhos szőrökből álló foltokkal. Hossza 18—30 mm. — Előfordul egész Európában, nálunk a Kárpátok területén nem ritka. (*pellio* Germ., *anglicus* Voet, *atomarius* De Geer, *Heinrothi* Cederhj.) --- --- **2 sutor Linn.¹⁾**

66. nem: **Acanthoderes Serv.**

(Psapharochrus Thoms.)

Fekete, a harmadiktól kezdve a csápízek töve fehér, az első csápíz vége és egy karika a közepén fehér. A test felülete tarka, szürkés-fehér vagy fehér és barnás molyhos szőrözettel fedett. A szárnyfedők három többé-kevésbbé erősen zezugos haránt csíkkal díszítettek. Alul szürkés szőrös. Hossza 14—16 mm. — Előfordul Európában, nálunk a hegyvidékeken nem ritka. (*nebulosus* De Geer, *varius* F.) --- --- **1. clavipes Schnk.**

Különfélék.

A **Torchosa singoriensis**-ről tartott Csiki Ernő előadást a Kir. M. Természettudományi Társulat állattani szakosztály 1904. nov. 11-iki ülésén, felemlítvén, hogy ezt a keleti pókfajt hazánkban legelőször 1888-ban találták a Kazánszorosban, azóta fel-

¹⁾ Hazánk faunájából kimutatott *sartor* F. és *saltuarius* Gebl. fajok törtenedők. A *M. sartor* F. északi faj, a *saltuarius* Gebl. előfordulhat nálunk, mindeddig azonban hiteles hazai példányt nem láttam, azok a példányok pedig melyeket e név alatt kaptam) mind a *Mulsanti* és *sutor* nőstényeinek bizonyultak.

hatolt Báziásig, innen észak felé vette útját a Tisza mentén és már eljutott Sajó-Kaázig, keletre pedig a Maros mentén előrehaladt Déváiig. Az előadáshoz megjegyezte Dr. Entz Géza, hogy nézete szerint ez a pók nem most vándorolt be, hanem már régen itt tanúzik, de rejtett életmódja következtében hosszú ideig elvonta magát a bűvárok figyelme elől; míg Méhely Lajos szerint az állatok elterjedése az éghajlattól, de még inkább az időjárástól függ s ennél fogva nem tartja kizártnak azt, hogy forró nyarak után a pók észak felé húzódik. — Ezután bemutatta Dr. Horváth Géza a Cerva Frigyes által készített hernyó-praeeparátumokat, melyek a legkiválóbbak ebben a nemből s a praeparáló művészet legmagasabb fokán állanak. — Végül Lósy József ismertette a cserebogár hazai elterjedését; ennek bő kivonatát közli jelen számunk.

A bihari barlangok faunájáról tartott Biró Lajos előadást a k. m. Természettudományi Társulat állattani szakosztályának 1904-december 2-iki ülésén. A barlangok egyaránt érdekes problémák megfűtésére adnak alkalmat a geologusnak, hogy miként állottak azok elő? a palaeontologusnak, hogyan kerültek azokba a kihalt nagy vadállatoknak a csontjai, néhol, mint pl. a oncsászhai barlangban az óriás medve koponyái és csontjai olyan tömegben, hogy ezerszámra lehetne onnan hordani? meg az állatbúvárnak, hogy miféle állatok élnek jelenleg is azokban. olyanok, a miknek szemük teljesen hiányzik s földalatti életre vannak kárhoztatva? Ilyenekben különösen gazdagok a bihari barlangok; majd minden nagyobb barlangban találni olyan vakbogarat, mik sehol másutt a világon nem élnek, épen csak abban az egyben. Előadó foglalkozik azokkal az okokkal, melyek ezt előidézik. Együttal bemutat néhány sikerült fényképet ezekről a barlangokról. különösen az újonnan felfedezett csodaszép révi két barlangból, melyek mindegyikében talált eddig nem ismert fajokat. Ezek egyikét Mocsáry Sándor muzeumi igazgató-úr nevére *Pholeuon Mocsáryi*-nak nevezte el, a másikat pedig a bihari hegyek fáradhatatlan kutatójának Czárán Gyula aradmegyei földbirtokosnak tiszteletére *Pholeuon Czáráni*-nak. — Biró Lajos előadása kapcsán Csiki Ernő szól a barlangokban lakó vak bogaokról és bemutat négy újabban felfedezett magyarországi új fajt, ezek közül az egyiket, melyet Biró Lajos fedezett fel a révi Batrina-barlangban, az ő tiszteletére *Autophthalmus Birói*-nak nevezett el.

Irodalom.

»Annales historico-naturales Musei nationalis Hungarici«, a M. Nemzeti Múzeumnak kiváló gonddal szerkesztett folyóiratának II. kötete (595 lap és 15 tábla) megjelent gazdag tartalommal. Az entomológiai közlemények a következők: Bezzi M. 1. Empididae novae palaearticae, (lásd. Rov. Lap. XI. 196. lap.) 2. Empididi indo-australiani, Biró Lajos gyűjtéséből, 36 új fajjal és egy új nemmel: *Ptilophyllostoma Birói*. — Csiki Ernő 1. leírja a *Goliathus giganteus* új fajváltozatát; 2. barlanglakó, új vak bogarat (*Pholeuon hungaricum*) Magyarországból; 3. leír Szerbiából 3 új bogarat. — Friese H. ismertet amerikai Cetrus-fajokat. — A szerkesztő, Dr. Horváth Géza 5 cikket nyújt: Monographia Colobathristinarum, 9 új nemmel, 2 új alnemmel és számos új fajjal; 2 Pentatomidae novae africanae, 4 új nemmel és 23 új fajjal; 3. leírja a Caliscelis-nem palaeartikus fajait (l. R. L. XI. 196. 1.); 4. enumerálja az Almásy-Stummer-féle ázsiai expeditio által gyűjtött Hemipterákat és leír számos új fajt is; 5. leír három új Hydrocorisafajt. — Dr. Kertész Kálmán felállít egy új Sapromyzidagenust egy új faj alapján, melyet Biró Lajos Kelet-Indiában gyűjtött. — Kohaut Rezső leír egy új bolha-fajt Boszniából (l. R. L. XI. 196. 1.) — Kulczyński V. közöl észrevételeket az Opilioféléről. — Moesáry Sándor leír: 1. délafrikai Chrysidákat; 2 új Siricidákat. — Dr. Petri Károly új Lixus-fajok leírását nyújtja. — Dr. Speiser P. néhány új Diptera-fajt ír le, közöttük az *Ornithosa odontoscelist* is, melyet Noviban gyűjtöttek. — Stein P. amerikai Anthomyidákról ír. — Szépligeti Viktor pedig délamerikai Braconidákat ír le.

„ROVARTANI LAPOK“

XI. Band. 10. Heft. December 1904.

S. 199. **L. v. Aigner Abafi** : **Die Lepidopteren-Fauna von Bulgarien.** Auf Grund der in jeder Hinsicht vortrefflichen Arbeit von Dr. H. Rebel über dies Thema (Annalen des k. k. Naturhist. Hofmuseums XVIII. 1903.) giebt Verfasser eine Übersicht über die Lepidopteren-Fauna von Bulgarien und Ostrumelien, aus welcher bisher 1229 (788 Macro- und 441 Microlepidopteren) Arten bekannt sind. Die Hauptbestandtheile derselben sind : 516 orientalische, 495 sibirische, 48 mediterrane, 31 alpine, 15 europäisch-endemische 8 südrussische und 8 Balkan-Arten; davon sind für das Gebiet charakteristisch: 17 endemisch-bulgarische Arten, sowie solche, welche hier eine Endgrenze ihrer Verbreitung finden, u. z. 34 nordwestliche, 27 orientalische und nordöstliche und 13 südöstliche Arten. Bulgarien wird somit von einer Lepidopteren-Fauna bevölkert, deren Elemente auf einen sehr verschiedenen Ursprung hinweisen und welche zu sehr verschiedener Zeit sich hier angesiedelt haben. Nach Wiedergabe der diesbezüglichen Auseinandersetzungen werden diejenigen Arten verzeichnet, welche aus Ungarn nicht bekannt sind, sowie diejenigen, welche als auch in Ungarn vorkommend bezeichnet sind, in der ungarischen Fauna aber noch nicht erwähnt waren.

S. 204. **J. Lósy** : **Verbreitung von *Melolontha hippocastani*.** Im Auftrage des k. ung. Ackerbaumministeriums hat die k. ung. staatliche Entomologische Station 1899—1902 das Vorkommen des Maikäfers in Ungarn zum Gegenstande eingehender Studien gemacht und den Verfasser damit betraut. Ausser dem gemeinen Maikäfer (*M. vulgaris*) wurde auch *M. hippocastani* in zahlreichen Fällen eingesandt. Es ergab sich, dass die Entwicklung desselben im Gebirgslande 4, im Flachlande nur 3 Jahre erfordert. Häufig fanden sich Batarde der beiden Arten, die bald der einen, bald der andern Art näher stehen, meist sind sie dunkler gefärbt und grösser als gewöhnlich.

S. 208. **E. Csiki** : **Die Cerambyciden Ungarns XVI.** Es werden in der Bestimmungstabelle fortlaufend die Gattungen *Neodorcadium*, *Dorcatypus*, *Morimus*, *Lamia*, *Monohammus* und *Acanthoderes* behandelt. Von *Neodorcadium bilineatum* wird eine neue Form (*ab. unicolor*) beschrieben (lateinische Diagnose in ungarischen Text), die einfarbig braun ist, die weisse Behaarung in der Mitte des

Kopfes und Halsschildes und die weissen Streifen der Flügeldecken fehlen. Von *Monohammus* sind nur zwei Arten (*Mulsantii* Seidl. und *sartor* L.) im Faunengebiet anzutreffen, die übrigen bisher aufgeführten Arten, nämlich *sartor* F. und *salutaris* GebI. sind wenigstens vorläufig zu streichen. *M. sartor* F. ist eine nordische Art, mit der aber *M. 4-maculatus* Motsch. (aus dem Altai und Ost-Sibirien) nicht identisch ist. *M. Mulsantii* Seidl. vertritt *M. sartor* F. in Mitteleuropa.

Kleinere Mittheilungen.

Entomologische Vorträge in der zoolog. Section der Ung. Naturwiss. Gesellschaft. Am 11. Nov. 1904 legte E. Csiki *Trochosa singoriensis* vor und erwähnt, dass diese orientalische grosse Spinnenart in Ungarn zuerst 1888 im Kasanpass gefunden wurde, dann bis Báziás und der Theiss entlang bis Sajó-Kaza, an der Maros aber bis Déva vorgedrungen sei. Hiezu bemerkte Dr. G. Entz, dass seiner Ansicht nach die Spinne nicht erst jüngst eingewandert sei, sondern schon längst hier hause, sich aber bei ihrer versteckten Lebensweise bisher der Beobachtung der Forscher entzogen habe. Dagegen meint L. Méhely, dass die Verbreitung der Thiere vom Klima, noch mehr aber von der Witterung abhängen und es durchaus nicht ausgeschlossen sei, dass die Spinne nach heissen Sommern sich gegen Norden ziehe. — Dr. G. Horváth legte von Fr. Cerva präparirte Raupen vor, die ganz vorzüglich sind und mit ihrer natürlichen Körperstellung als das vollendetste in dieser Richtung dastehen. — Hierauf hielt J. Lósy einen Vortrag über die Verbreitung von *Melolontha hippocastani* in Ungarn. Einen Auszug daraus bringt vorliegendes Heft. — Am 2. Dec. hielt L. Biró einen Vortrag über die *Fauna der Höhlen* des Komitats Bihar mit besonderer Rücksicht auf zwei von ihm bei Rév neu entdeckte Höhlen, in deren jeder er eine Poleon-Art fand, die er *Ph. Mocsáryi* und *Ph. Czáráni* benannte. — Im Anschlusse sprach E. Csiki über die in den Höhlen vorkommenden blinden Käfer mit Vorzeigung von vier neuen Arten, deren eine er zu Ehren des Entdeckers *Anopthalmus Birói* benannte.

Literatur.

Annales historico-naturales Musei Nationalis Hungarici, redigirt von Dr. G. Horváth. Band II. mit Aufzählung der Mittheilungen entomologischen Inhalts.

ROVARTANI LAPOK

HAVI FOLYÓIRAT

különös tekintettel a hasznos és kártékony rovarokra.

— * —

DR. BEDŐ ALBERT BIRÓ LAJOS DR. CHYZER KORNÉL
DR. ENTZ GÉZA MOCSÁRY SÁNDOR

KÖZREMŰKÖDÉSÉVEL

SZERKESZTIK

A. AIGNER LAJOS ÉS CSIKI ERNŐ.

XI. KÖTET. — 1904.

BUDAPEST, 1904.

A ROVARTANI LAPOK SZERKESZTŐSEGE ÉS KIADÓHIVATALA

IV., MOLNÁR-UTCA 24.

Tartalom-jegyzék.

	Lapszám
A. Aigner Lajos: A hazai Melanargiák	1
— Saturnia hydrida major	18
— A hernyók táplálkozása	23 50 72 94 124
— A bogáncspille vándorlása	60
— A lepkék magyar elnevezése	83 104
— Entomológiai levelek	127
— A lepkék szaporodása	161
— Halálos darázsszúrás	173
— A lepkék petézése	184
— A magyar lepke-fauna gyarapodása 1903-ban	191
— Bolgárország lepke-faunája	199
Albertini Géza: A bogáncspille vándorlása	15
Bezsilla Samu: A bogáncspille vándorlása	16
Bordan István: A bogáncspille vándorlása	34
Budaker G. Károly: A bogáncspille vándorlása	17
Csiki Ernő: Újabb adatok Magyarország bogárfaunájához	4
— A Hyperinik monographiája	12
— Magyarország Cerambycidai	35 56 79 98 122 135 166 187 208
— Adatok Szerbia bogárfaunájához	147 157
— Elhunyt bogarászok	149
— Új entomológiai múzeum	150
— Új Anophthalmus Magyarországból	171
— Pincékben élő bogarak	173
— Külföldi rovarász Budapesten	174
— A tetvek	177
— Halász Árpád	194
Daday Jenő dr.: Új Cladocera-genus a Sididae-családjából (2 ábrával)	111
Dahlström Gyula: A bogáncspille vándorlása	17
— Lepke-hiány	39
D. E.: A bogáncspille vándorlása	32
— A Melolontha hippocastaniról	86
— A Tettix subulata alakváltozatai	108
— A Libellula depressáról	173
— A Heliades nigricornisról	174
Eröss Lajos dr.: A bogáncspille vándorlása	35
Fischer Hermínus dr.: A bogáncspille vándorlása	15
Hajóss József: Csajkók párviadala (Ábrával)	11
Herbst Árpád: A bogáncspille vándorlása	33
Horváth Géza dr.: A rovarhiókok fenekének kibélelése	133
Jablonsowski József: A körtefának egy különös ellenségéről (Ábrával)	67 89
Jakó Géza: A lepkék magyar elnevezése	121
Koca György: A bogáncspille vándorlása	61
Lósy József: Növényevő Carabidák	75
— Az erdei cserebogár elterjedése hazánkban	204
Martinyi Ödön: A bogáncspille vándorlása	60
Merkli Ede: A bogáncspille vándorlása	17

Mocsáry Sándor : A lepkék magyar elnevezése	60
Szilády Zoltán : Népgyűlés rovarországban	29
— A tengerszemek faunájából	113
— Ritka hangya-építmény (Ábrával)	195
— Tiszavirág Debreczenben	195
Szomor József : A bogáncspille vándorlása	61
Tomala Nándor : A radium hatása a lepkék bábjaira	45
— Sesia annellata	155
— Darazsak mint a telefon-kábel rongálói	171
Török Arthur : A bogáncspille vándorlása	61
Uhryk Géza : Boarmia umbraria újabb előfordulása hazánkban	149
» Tivadar : Herkulesfürdői kirándulásom	146
Ulbrich Ede : Adalék Vas megye lepkefaunájához	8
Wagner János : A bogáncspille vándorlása	34
Zilahy Kiss Endre dr. : Adatok Szilágymegye Hymenoptera-faunájához	47, 77

Névtelen cikkek

Entomologiai előadások	20
Hernyónak védőköntöse	20
Sáskák petézése	21
Angolország lepkefaunája	21
A tülbemászók és egyenesszárnyúak magánrajza	22
A rovarak feleződulazása	22
Magyarország lepkéi	22
A tropusi rákokról	39
Smerinthus Populi ab. subtilava	40
Arany Cicada	40
Zöld lepkék felpuhítása	40
Az emberi ürülék faunája	40
Berlin nagy-lepkéi	41
Hosztinszky Károly	41
A könyvek rovar-ellenségei	63
Madarak gyomortartalma	64
Ornithoptera Goliath	65
Hesperia Malvae ab. Zagrabiensis	65
Alkalmazkodo rovarok	65
Lepkészeti megfigyelések	87
A mimelési esetek elnevezése	87
A lepkék eselfogása	109
A Catocalákról	109
A British museum lepkéi	109
Japán gazdasági entomológiája	12
Oskori rovarok	127
Zsirossa vált lepkék tisztítása	131
Az éjeli lepkék és a világosság	131
Hadjárat a szünnyogok ellen	131
A kolumbási legy pusztítása	132
Magyarország bogárfaunája	194
Madár mint lepkevadász	196
A Trochost singoriensis	211
A bihari barlangok faunájáról	211

Magyarországi rovarászok névjegyzéke	44
--------------------------------------	----

Irodalom

Annales historico naturales Musei Nat. Hungarici. Ism. <i>A. Aigner Lajos.</i>	41, 212
Aptelbeck V. Die Käferfauna der Balkanhalbinsel I. Ism. <i>Csiki Ernő.</i>	151
Attems Dr. K. A. Graf. Neue palaearctische Myriopoden. Ism. <i>Csiki Ernő.</i>	154
Baker C. F. A Revision of American Siphonaptera. Ism. <i>Csiki Ernő.</i>	198

Bezzi M. Dr. , Empidac novae palaearecticae. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	198
Born P. , Zwei interessante Carabensendungen. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	174
— Die Caraben der Käferfauna der Balkanhalbinsel. Ism. <i>Csiki E.</i>	175
Breit J. , Zwei neue Käferarten. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	66
Englisch K. , Adatok a M. Tatra entomológiájához. Ism. <i>A. Aigner L.</i>	66
Formánek R. , Zur Kenntniss der Gatt. Barypithes und Omias. Ism. <i>Csiki E.</i>	43
Ganglbauer L. , Die Käfer von Mitteleuropa. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	151
Horváth Géza dr. , Species pal. generis Caliscelis. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	195
Kohaut Rezső , Egy új bolhafaj Boszniából. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	196
Mayer J. , Adatok Delmagyarország lepkefaunájához. Ism. <i>A. Aigner L.</i>	197
Mayr G. , Hymenopterologische Miscellen. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	198
Müller J. , Zwei neue Höhlensilphiden. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	66
Petri K. dr. , Beschreibung einiger neuer Lixus-Arten Ism. <i>Csiki Ernő</i>	100
Reitter E. , Bestimmungs-Tabell. der Gattung Cionus Ism. <i>Csiki Ernő</i>	110
Strobl G. , Ichneumoniden Steiermarks. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	176
Verhoeff K. W. , Über Tracheaten-Beme. I m. <i>Csiki Ernő</i>	175
Vollnhofer Pál , Rovartani megfigyelések. Ism. <i>Csiki Ernő</i>	42

DESCRIPTIONES NOVAE.

COLEOPTERA.

- Callidium* nov. subg. *Protocallidium* Csik. (typus: *Callidium angustum* Kriechb.) pag. 99.
Carabus Ulrichi var. *pernix* Csiki (Serbia) pag. 147.
Platynus serbicus Csiki (Serbia) pag. 148.
Anophthalmus Sziládyi Csiki (Hungaria) pag. 170.
Neodorcadium bilineatum ab unicolor Csiki (Hungaria) pag. 208.

LEPIDOPTERA.

- Melanargia Galatea ab. Ulrichi* Aigner (Hungaria) pag. 1.

CRUSTACEA.

- Parasida* Daday nov. gen. Sididarum (Cladocera) pag. 111.
Parasida variabilis Daday n. sp. (Paraguay) pag. 112.
 „ *ramosa* „ „ „ „ „

NOMINA RESTITUTA.

- Melanargia Japygia* v. *Clotho* Hb. pag. 3.
Pediculus humanus Linn. pro *capitis* auct. pag. 180.
 „ *corporis* De Geer pro *vestimenti* Nitzsch. pag. 181.

Index specierum.

a) Hymenoptera.

- Allantus temulus*, scrophulariae, zona, marginellus, viennensis, bicinctus, fasciatus 48. *Alomya ovator* 49. *Alysia manducator* 49. *Amblyteles vada-torius* 49. *Ammophila campestris*, sabulosa, Heydenii 27. *Andricus corticis*, foecundatrix, inflator, lucidus, multiplicatus 49. *Angitia fenestralis*, chrysitica, cerophaga, majalis, combinata 176. *Anilasta rufocincta* 176. *Anomalon fibulator*, canaliculatum, rufum 176. *Anthidium manicatum*, florentinum, lituratum 79. *Anthrena morio*, carbonaria, albicans, varians, parvula, minutula, marginata, extriata, flavipes, labialis, propinqua, lucens 78. *Aperileptus inamoenus*, infuscatus, notabilis 176. *Astata boops* 77. *Athalia glabricollis*, spinarum, annulata 48. rosae, glabricollis 31. *Athanacolus signatus* 32. *Aulacus Biróí* 42. *Patrati* 49. *Aulax glecho-mae* 49.
- Banchus pictus* 49. *Bassus laetatorius* 49. *Biorthisa terminalis* 49. *Bombus hor-torum*, silvarum, agrorum, cognatus, variabilis, lapidarius, confusus, terrestris 78. *Bracon dichromus*, appellator 49.
- Camponotus herculeanus*, ligniperdus, marginatus, vagus 77. *lateralis* 195. *Campoplex nitidulator*, stragifex, alticola, aemulus v. discrepans 176, auriculatus 49. *Camptopneum frontale* 78. *Casinaria alboscute'llaris* 176. *Cephus nigrinus*, pygmaeus, analis 48. *Ceratina cyanea*, callosa 78. *Cerceris rybiensis*, emarginata, arenaria. quinquefasciata, labiata 77. *Ceropoles maculatus* 77. *Chalcis femorata* 32. *Chrysis simplex*, neglecta, dichroa, Leachii, nitidula, fulgida. viridula, splendidula. rutilans, syba-rita, ignita 50, cyanea 32, 50. *Coelioxys acuminata*, rufescens, auroolim-bata 79. *C. lletes cunicularius* 78. *Crabro Panzeri*, albilabris, scutellatus, elongatulus, cibrarius, dives, vagus, chrysostomus. clypeatus, subter-raneus 77. *Cremnops desertor* 49. *Cryptus obscurus*, tarsoleticus, vidua-torius 49. *Cynips aries*, caput-medusae, conglomerata, galeata, glutinosa, hungarica, Kollari, lignicola, tinctoria, truncicola 49.
- Dasipoda plumipes* 78. *Dolerus pratensis*, gonager, niger 48. *Doryctes leu-cogaster* 49. *Dryophanta folii*, longiventris 49.
- Elis quinquecincta* 77. *Ellampus spina*, scutellaris, auratus, aeneus 50. *Emphytus cinctus*, basalis, rufocinctus, pallidipes, tener 48. *Enicospilus ramidulus*, merdarius 176. *Ephialtes carbonarius* 49. *Eremotylus mar-ginatus* 49. *Eriades truncorum*, crenulatus, florisomnis, nigricornis 79. *Eucera tricineta*, graja, pollinosa, lyncea, ruficornis v. Biróí, salicariae, scabiosae, longicornis, clypeata, hispana 78. *Eucharis cynipiformis* 50. *Eumenes coarctata*, porniformis 77. *Eurytoma infracta* 198. *Exetastes formicator* 49, 176.
- Figites scutellaris* 48. *Formica fusca*, gagates, pratensis, rufa, rufibarbis, sanguinea 50.
- Gasteruption Biróí* 42. *Glypta ceretites* 49.
- Halictus areatus*, abdominalis, costulatus, fasciatellus, interruptus, longulus, maculatus, major, obscuratus, patellatus, pauxillus, scabiosae, sexcinc-tus, tetrasonius, virescens 78. *Hedychrum nobile*, rutilans 50. *Hemiteles areator* 49. *Heriades nigricornis* 174. *Holopyga amoenula*, gloriosa, coriacea 50. *Hylotoma coeruleipennis*, berberidis, pagana, cyanocrocea, rosea, segmentaria 48.
- Ibalia leucospoides* 49.
- Ichnenmon rudis*, sarcitorius, gracilentus, culpator, caedator, saturatorius, coruscator, disparis, extensorius 49. *Janus compressus* 67.

- Lasius alienus*, *bicornis*, *fuliginosus* 50. *Leptothorax Nylanderi*, *unifasciatus* 50. *Leucaspis dorsigera* 49. *Limneria albida*, *difformis* 176. *Lithurgus fuscipennis*, *chrysurus* 79. *Lissonota parallela* 49. *Lyda campestris* 43.
- Macrophya militaris*, *crassula*, *albicincta*, *neglecta* 48. *Macropis labiata* 78. *Megachile lagopoda*, *maritima*, *melanopyga*, *centuncularis*, *argentata*, *pacifica* 79. *Megalodontes plagiocephalus* 48. *Melanopus Fabricii* 48. *Melecta luctuosa* 79. *Melitta leporina* 78. *Mellinus arvensis* 77. *Mesochorus orbitalis*, *confusus*, *rufipes* 176. *Mesostenus ligator* 49. *Microcyptus perspicillator* 49. *Microgaster tibialis* 32. *Monophadnus geniculatus*, *albipes* 48. *Mutilla calva*, *erythrocephala*, *rufipes* 77. *Mymosa melanocephala* 77. *Myrmica laevinodis*, *scabrinodis* 50.
- Neuroterus baccarum*, *fumipennis*, *glandiformis*, *lanuginosus*, *macropterus*, *numismalis* v. *saltans* 48. *Nearotoma fausta* 48. *Nomada lineola*, *fucata*, *jacobaea*, *trispinosa*, *distinguenda* 79. *Nomia diversipes* 78.
- Odynerus debiliatus*, *melanocephalus*, *minutus*, *nugdunensis*, *parietum*, *sinuatus*, *viduus* 78. *Opheltes glaucopterus* 176. *Ophion luteus*, *minutus*, *glaucopterus* 49. *Ormyrus Wachtli* 195. *Osmia rufa*, *coerulescens*, *melanogastra*, *fulviventris*, *aurul-nus* 70.
- Pachymerus calcitrator* 49. *P. chrysematus capreae* 48. *Pachyprotasis rapae* 48. *Paniscus ocellaris* 49. *Parnopidea Moesaryi* 41. *Passaloecus gracilis turionum* 77. *Pemphradon lugubris*, *unicolor* 77. *Philanthus triangulum* 77. *Phymatocera fuliginosa* 48. *Pimpla examinator*, *instigator*, *inquisitor*, *turonellae* 49. *Plectiscus collaris* 176. *Podalirius 4-fasciatus*, *garrulus*, *albigena*, *pubescens*, *vulpinus*, *crinipes*, *retusus*, *acervorum*, *lucatus* 78. *Poecilosoma luteola* 48. *Polistes gallicus* 32, 78. *Pompilus cellularis*, *cinctellus*, *Magretti*, *nanus*, *rufipes*, *viaticus* 77. *Pontania ischnoceros* 48. *Porizon laeviceps* 176. *Pristocera depressa* 77. *Proclitus spectabilis*, *melanocephalus* 176. *Prosopis communis*, *confusa*, *variegata*, *meridionalis* 79. *Pseudogenia albifrons*, *carbonaria* 77. *Psithyrus vestalis* 79. *Pteronus myosotidis*, *salicis*, *ripesii* 48.
- Rhyssa persuasoria* 43. *Rhogogastera vividis* 48. *Rhyphides 5-spinosus*, *canus* 78. *Rogas dissolutus* 49.
- Sagaritis zonata* 176. *Sipyo clavicornis*, *decemguttata*, *quinque-punctata* 77. *Sceliphron destitutum* 77. *Scolia flavifrons*, *quadrupunctata*, *hirta* 77. *Schizocera Pictetii*, *maculata* 48. *Selandria morio* 48. *Sirex juvenecus*, *gigas* 48. *Sphecodes reticulatus* 79. *Stelis aterima*, *phaenocera* 79. *Stephanus serrator* 49. *Synophrus pilatus* 49. *Systopia planidens* 78.
- Tachytes obsolatus* 77. *Tachinomyia erraticum* 50. *Tenthredo coryli*, *dispar*, *mesilana*, *ilva* 48. *Tenthredopsis Thomsoni*, *pivida*, *neglecta*, *stigma* 48. *Tetraconus Moesaryi* 42. *Tetramorium crespitum* 50. *Thersilochus minor*, *xanthopus*, *moderator* 176. *Tipula minuta*, *semipilata* 77. *Tomostictus epiippium*, *fuscipennis* 48. *Trichosoma betuleti* 48. *Tryphon braccatus*, *ephippium*, *rutilator*, *signator*, *vulgaris* 49. *Trypoxylon figulus* 77.
- Vespa crabro*, *silvestris* 7, 32, *vulgaris* 78.
- Xylonomus pilicornis* 49. *Xylocopa violacea* 78.

b) Lepidoptera.

- Abraxas marginata* 146, ab. *pollutaria* 10. *Acalli contaminana* v. *ciliaria* 193, *cristana* ab. *spadiceana* 176. *Acherontia Atropos* 9, 26, 124, 184. *Acidalia similata*, *ochrea*, *bisetata*, *rusticata*, *dilutaria*, *degeneraria*, *inornata*, *aversata*, *spoliata*, *rubiginata*, *strigilaria* 10, *circellata* 21, *moniliata*, *subsericata*, *obsoletaria*, *rusticata*, *dilutaria*, ab. *praecustaria*, *aversata*, *strigilaria*, *flaccilaria* 146. *sentinaria* v. *rufociliaria* 192. *Acontia lucida*, v. *albicollis*, *luctuosa* 9. *Acrobasis tumidana*, *sodalella* 146. *Acronycta aceris*, *megacephala*, *candelsequa* 87, *strigosa* 9, *leporina* v. *brady-porina*, *aceris* 145. *Adopaea lineola*, *Thaumas* 9. *Acteon* 145. *Aedia funesta* 9. *Aglia tau* 73, 165. *Aglossa pinguinalis* 29, 165. *Agrotis fimbria* 24, 52, *orbana*, *ditrapezium*, *corticata* 24, *sagetum* 24, 54, 145, *castanea* 24, *subrosea* 21, *ripae* 97, *simulans*, *exclamationis* 9, *putris* 55. *Alispa*

- angustella 146. Amphidasis betularia 10, 27, 146, 184, v. cognataria 191. Amphipyra tragopogonis 87. micans 145. Anaitis plagiata 10. Angerona prunaria ab Spangbergi 192, ab. sordidata 10. Apatura Iris 9, 25, 52, 87, ab. Jole. Ilia, ab. Clytie, ab. dilutior, ab. astasiodes 9. Ilia 25. Aphantopus Hyperantus, ab. Arete 9. Aplasta ononaria v. faecataria 10. Aporia crataegi 9, 21. Araschnia ab. porima, v. prorsa 9. Aretia villica 10. Caja 5, 27, 97. purpurata 97. Argynnis Euphrosyne, Dia. Hecate, Ino, Daphne, Niobe, v. Eris. Adippe 9. Latonia 9, 21. Aglaja 9, 163. Paphia 9, 125, 164. Aphirape. Amathusia 197. Argyresthia laevigatella 43. Asopia farinalis 29. Asphalia ridens 95. Asthena candidata 10, 146, anseraria 10. Astero Scopus nubeculosus 165. Augiades comma, sylvanus 9.
- Biston stratiarius ab. terrarius 192. hirtarius 27. Blabophanes rusticella 29. Boarmia gemmaria, repandata, consartaria, lichenaria 10, punctularia 55, umbraria 149, cinctaria ab. pascuaria 191. Borkhausenia bilella 193. Bryophila fraudatricula 9. Bucculatrix Mehadiensis 193. Bupalus Piniarius 10.
- Cacoccia decetana 19. Callimorpha dominula 10, 97. Callophrys Rubi ab. immaculata 1. Callophrystra Latreillei 14. Calymnia trapezina 87, 95. Cardina Taraxaci 9, dispersa 145, quadripunctata 29. Cirsocapsa pomonella, grossana, splendana 146. Citatinama trivittulum 193. Catocala Fraxini, sponsa 109, promissa, Hymeneae 145, nupa 197. Cemiostoma Waillesella 195. Cerura pitula 54, 145. Chaerocampa elpenor 196. Chariptera viridana 145. Chelaria Hübnerella 193. Chloroclystis rectangulata, ab. subterata 10. Chrysophanus Vargaureae 9, 145, v. estonica 191. Hypothoe. Palaas. v. Eleus 9. Thersamon 145, dispar 21, v. rutilus 197. Clix glaucata 9. Clidia geographica 51. Caethocampa processionea 51. Cichlidion linaeides 10, 146. Coleophora laticella 43, ochrea, onosmela 146, albulella 193. Ctenodactyla Iphis. Arcania. Pamphilus 9. Leander v. obscura 203. Colias Hyde 9, 61, 145, 164. Edusa 9, 54, 61, 145. Myrmidone 9. Phecomone 197. Chrysotheme ab. Harleyi 191. Conchylis ambiguella 55, jucundana 146, badiaria 193, procerana, diacrisiana 203. Cosmotiche potatoria 52, 53, ab. berolinensis 41. Crambus luteellus, pinellus, falsellus, culnellus 146. Craniophora Ligustii 145. Cucullia Balsamitae 25. Cybosis mesonella 10. Cymatophora fluctuosa 9.
- Danaus Archippus 55. Dasychira pulchra, selenitica 28. Deilephila Euphorbiae. Elpenor 78. Celerio, Nerii, Gali 26. Deilimia pusaria ab. rotundaria, exanthemata 10. Dendolimus Pini 9, 186. Depressaria Alstroemeriana 146. Doryctella 195, olerella 193. Dianthoecia carpophaga 9. Dilina Tiliae 9, 52. Diorictia abietella 146. Drepana harpagula, binaria 145, cultaria 145, 165. Dryobota monochroma 9. Dysauxes ancilla 10.
- Elachista dimicatella 193. Ellopija prosapiaria 53, v. prasinaria 10. Ematheudes punctella 146. Ematurga atomaria 10. Emmelia trabealis 9, ab. nigra 192. Encosmia undulata 10, certata 197. Endotricha flammealis 146. Endromis versicolora 165. Ennomos quercimaria 146. Ephestia Kühniella 29, 45, elutella, interpunctella 29. Epiblema toenella 146. Epineuronia popularis 9. Epinephele Jurtina, Lycan 9. Fitonius 145, 197. Epione advenaria 10. Erastria uncula, pusilla, deceptoria, fasciana 9, scitula 95, venustula 97. Erebia melas 145. Aethiops 125, v. leucotactia 145, ligea 54, Stygne. Evias 197. Eriogaster lanestrus 43, 51. Eublemma suava 140, areumna v. blandula 197. Eubolia arenicaria v. flavidaria 10. Euclype cardamines 9, 87, 197. Tagis. Eupheno, Belia 197. Euphoris smaragdaria 10, 446. Euclidia glyphica 9. Euplexia lucipara 9. Eupracticus chrysorrhoea 9, 51, 185. Eurhypara urticata 146. Euteles Kollarella 146. Eutela adulatrix 145. Evetria Buliana 43.
- Galleria melonella 29. Geometra papilionaria, vernaria 10. Gelechia pseudoacaciella 95. Gnophos sordaria, dilucidaria 146, glaucinaria 10. Gonopteryx Rhamni 9, 39, 162. Grammodes algira 145. Grapholitha nigricana 193.
- Habrosyne detersa 9. Hadena monographa, illyrica 9, funerea 191. Halia

- brunneata 28. Harpella forticella 146. Heliothis ononis, dipsacea 9. Hemitheia strigata 10. Hepialus lupulina 10. Hesperia malvae ab. Zagrabensis 65, alveus 145. Hipocrita Jacobaeae 10. Hoplitis Milhauseri v. dalmatina 191. Hyloicus Pinastri 9, 145, 196. Hypogymna morio 9. Hylophila prasinana 146.
- Ino chloros, globulariae 10.
- Laelia coenosa 25. Larentia dotata, fulvata, variata 10, v. obeliscata 10, 53, viridaria, quadriasciaria, cuculata, rivata, sociata, albicillata, tristata, alchemillata, adaequata, testacea, oblitterata, fusco-undata, berberata 10. Lasiocampa quercus 9, 52, 56. Trifolii 56. Laspeyria flexula 9. Leptidia sinapis 21, v. diniensis ? Leucania putrescens 102, conigera 145. Limenitis Populi 125, ab. Tremulae 9. Sibylla 125, 145, Camilla 21, v. reducta 191. Lithocolletis robinella 95, salicella 193. Lithosia deplana, lutarella 10. Lithostege farinata, griseata 10. Lobophora sabina 146. Lophopteryx camelina 186. Lycaena Argiades 9, ab. coretas, ab. decolorata 145, v. depuncta 191. Argus, Argyrognomon. Astrarche, Icarus, ab. caerulea, Amanda, Hylas, Meleager, Bellargus, minima 9, smiargus 9, 21, cyllarus 9, 145. Euphemus 9, Arion 9, 21, 145, v. obscura 9, Orion 145, Corydon v. syngrapha 191, Argiolus 53, Eros, eroides 203. Lygris populata 28. Lymantria monacha 87, 145. Lythria purpuraria 146.
- Macroglossa bombyliiformis, fuciformis 163, stellatarum 9. Madoxa salicis 9. Malacosoma castrensis 9, neustria 4, 51, 56. Mamestra leucophaea, nebulosa, Tritolii 9, oleracea 26, Pisi 52, Persicariae 73. Melanargia Galatea etc. 1, 9. Melitaea Phoebe, Didyma 9, 145, v. alpina, v. occidentalis, Trivia 145. Cynthia 25, Matura 125. Cinxia 21, 51. Athalia 9, 21. Aurelia 9. Mitopsilus porcellus 9. Metrocampa marginata 146. Metzneria Metzneriella 193. Miana fasciuncula ab. cana 192, strigilis 9. Mitochrista miniata 146.
- Nemeobius lucina 145. Nemoria viridaria, porrinata, pulmentaria 10. Nemotois Pfeifferellus 146. Nephopteryx simitella 146. Neptica turbidella 193. Neptis aceris 145. Lucilla 9, 145. Nichiodes lividaria 10. Nonagria neurica 9. Notocelia rosaeolana, roborana 193. Notodonta Ziczac 50, tremula 73. Nothris asinelli 93. Nudaria mundana 146.
- Oeneia dispar 27, 73, 163. Odontoptera bidentata 52. Olethreutes metallica 193, profundana 140. Ononistis quadra 10. Opisthagraptis luteolata 10. Orgyia antiqua 27, 28, 73. Ornithoptera Goliath 65. Orthodia Fragariae 95. Vaccinii ab. signata 192, pistacina 97. Ortholitha plumbaria, limitata 10.
- Pachytelia unicolor 10. Pamene regiana v. honorana 203. Papilio Podalirius 9, 21, 125. Machaon 9, 21, 25, 26, 53, 185, v. bimaculatus 9. Parascotia fuliginaria 145. Pararge Egeria 89, 145. Egerides 8, 197. Maera 9. Parnassius Apollo 9, v. minor 191. Mnemosyne 9. Pericallia Syringaria 55. Perigrappa cincta 163. Phalera bucephala 55. Phasiana clathrata 10. Phibalapteryx tersata 10. Phigalia pedaria 56. Phragmatobia fuliginosa 10. Phycita spinicella 146. Pieris Brassicae 9, 125, 185. Rapae, Napi 9, 85, v. Napaeae 9. Daphnice 21, 185, menapia 26. Pleurota Schlaageiella 146. Plusia gutta 9, gumma 9, 54, festucae 145. Polygonia C. album 9, 145. Polyphaenis sericata 145. Porthesia similis 9. Pseudoterpna pruinata, 10. Ptilophora plumigera 56. Pyralis vitana 54. Pyrameis Atalanta, Cardui 9, 15, 28, 32, 54, 60 125. Carya 95, Pyrausta purpuralis v. cherminalis 193. lalcatalis, aurata 146. aerealis v. opacalis, 203, Pyrrhia umbra 9.
- Rebelia nudella 10. Rhodophaea suavelia 146.
- Salebria fusca 146. Saturnia pavonia 51, 73, hybrida 18, Spini 26. Satyrus Circe, Hermione 9, 125. Dryas 9, 164. Briseis 125, v. major 191. Scardia boletella 146. Scoria lineata 10. Scoparia crataegella 146. Scotosia vetulata, Rhamnata 10. Selidosema ericetaria 10. Semiothisa notata. alternaria, liturata 10. Senta maritima 95. Sesia uroceriformis ab. mamerina 191, annellata 155, empiformis 9, 155, tipuliformis 10, 146, vespiformis 147, stellidiformis 155. Smerinthus ocellata 144. Populi 40, Spalata

argentina 145. *Spilosoma mendica*, *lubricipeda*, *menthastri*, *urticae* 10, *Sphinx Ligustri* 196, *Convolvuli* 184. *Stauropus Fagi* 74, *Stenia stigmosealis* 203 *Stilpnotia salicis* 9. *Symnoca caliginella* 193. *Syntomis phegea* 10. *Talaeoporia pseudobombycella* 95. *Tephroclystia distinctaria* 146, *oblongata* 52, 164, *dodoneata* 192, *coronata* 95. *Thalera fimbrialis*, *putata*, *lactearia* 10. *Thalpochares communimacula* 25, 95. *respersa*, *pannonica*, *purpurina* 25, *velox* 192. *Thanaos Tages* 9. *Thecla spini*, *lilicis*, *Acaciae*, *Pruni* 9. *Thyatira batis* 145. *Thyris fenestrella* 195, *Tinea pellionella*, *tapetzella*, *orientella* 29, *Tineola bisellata* 29. *Titanio Schrankiana* 203. *Tortrix Pilleriana* 28. *Trachea atiplicis* 9. *Triphosa dubitata* 197.

Urapteryx Sambucaria 16.

Valeria oleagina 185. *Vanessa Atalanta*, *Antiope* 9, 29, 55, 87, 124. *Urticae* 9, 28, 61, 87, 125. *Jo* 9, 52. *polychloros* 9, 39, *Egea*, *c-album* 197.

Xylina ornithopus 95.

Yponomeuta padella 43.

Zanclognatha tarsipennis, *tarsicinctalis*, *gisealis*, *emortualis* 9, *Zephyrus quercus* 9. *Betulae* 145. *Zeuzera Pyrina* 27. *Zonosoma pendularia* 55. *Zygaena purpuralis*, *Scabiosae*, *Meliloti*, *Trifolii*, *loniceae* 9, v. *major* 192, *filipendulae*, *Angelicae*, ab. *Coronillae*, ab. *Aeacus*, 10, *laeta* 97.

c) Diptera.

Antiphrisson Thalhammeri 42.

Clinocera microstigma 198. *Culex pipiens* 31.

Drosophila ampelophaga 40.

Homalomyia canicularis 40. *Haematopota fluvialis* 31.

Liponeura brevirostris 119.

Microchrysa polita 31. *Musca domestica* 40. *Muscina stabulans* 40.

Pedicia rivosa 119. *Pipunculus Biroi* 212.

Rhamphomyia anfractuosa 198.

Typhlo pylla monticola 197.

d) Coleoptera.

Acmaeops septentrionis, ab. *simplonica* 7. *Adalia bipunctata* 159. *Adimonia tanacetii* 140. *Agabus congener*, *Solieri* 119. *bipustulatus* 120, 158, *regalis* 5. *Amphichroum butellum* 5. *Allodactylus asperatus* 7. *Anacaera limbata* v. *cehracea* 158. *Anaglyptus gibbosus*, *mysticus* 166, v. *hieroglyphicus* 167. *Anisarthron barbipes* 83. *Anobium paniceum* 64. *Anopthalmus Bielzi* v. *transsylvanicus* 5. *hungaricus*, *Debelianus* 5, 41. *Sziladyi* 170. *Styx*, *dalmatinus jablaticensis* et *Halmayi*, *suturalis trebinjensis metohiensis* 153. *Anthus antherinus* 159. *Anthonomus scirbi* 7, *pomorum* 43. *Aphodius subterraneus* v. *luscipennis*, *haemorrhoidalis* v. *sanguinolentus*, *inquinatus* v. *nubilus*, v. *centrolineatus*, *tiistis* v. *vicinus*. *liguttatus* v. *similis*, v. *variegatus*, v. *apicalis* 6, *cribrarius* v. *purpuripennis* 161. *Aphthona cyparissiae* 160. *Apion atomarium*, *flavianum*, *hungaricum*, *urticarum*, *aeneum*, *seniculus*, *elongatum*, *flavipes apricans*, *minutum*, *pavidum*, *miniatum*, *frumentarium* 169. *Aromia moschata* 123. *Aseum striatum* ab. *agreste* 81. *Astacops mehadiensis* 5. *Atomaria grandicollis*, *gibbula* v. *mehadiensis*, *analis* v. *Deubeli* 5, *munda* 173. *Atheta spelaea* 173. *Anthroherpon Kraussi* 66. *Axinopalpis gracilis* 49.

Badister gladiator 153. *Balanobius crux* 31. *Bathyscia serbica* 66. *Bembidium fasciolatum* v. *ascendens*, ab. *axillaris*, *Redtenbacheri* 4, *complanatum*, *jordanense* 5, *nitidulum* 148, *complanatum relictum*, *normannum orientale* 153, *ustulatum*, *decoratum* 173. *Berosus signaticollis byzantinus* 151. *Bidessus gemini* 157. *Blaps Mulleri* 6, *mortisaga* 173. *Bradycellus Ganglbaueri* 153. *Brachynus crepitans* v. *strepitans* 5, *Ganglbaueri* 154. *Brachiodontus Deubeli* 7. *Byrrhus regalis* v. *laevigatus*, *pilula* v. *herculeanus* 5.

Callidium sanguineum 98, *lineari*, *angustum*, *Kollari* 99, *testaceum*, ab. *me-*

- lanocephalum, ab. praustum, ab. rufipes, ab. variabilis, ab. fenicum.
 glabratum, pusillum, rufipes 100, fasciatum, puncticolle, lividum, alni,
 ab. infuscatum, violaceum 102. Callimoxys gracilis 57.
 Callimus angulatus 57. Calosoma auropunctatum 30. Cantharis
 hungarica 6, 41. Carabus Ullrichi minutus 4, Kollari negotinensis 4,
 Carabus conaceus v. Hopfgarteni, intricatus, Ullrichi v. pernix, scabrius-
 culus v. interruptus 147. croaticus Kœbingeri, v. transnicanus, catenatus
 dinaiensis, convexus chionophilus, hortensis hercegovinensis 153, viola-
 ceus, obliquus 174, cancellatus, emarginatus, Ullrichi Sokalari, Scheid-
 leri, v. Illigeri, praecellens, Apfelbecki, montivagus Leonhardii 177.
 Cerambyx velutinus, cerdo, Scopoli, carinatus 59, nodulosus, miles 60.
 Creyon obsoletus, lugubris 120, granarius 158. Ceuthorrhynchus tur-
 bitus, interjectus, suturalba, Henschi, cochleariae v. monticola 7, pleu-
 rostigma 160. Chalcoides ferruginea 160. Chaetocnema chlorophana,
 semicoerulea v. sabetti, concinna, hortensis 160, orientalis 8. Chilocorus
 bipustulatus 159. Chrysomela haemoptera, goettingensis, cerealis v.
 mixta, coerulea, lastuca, polita 159. Ciendela soluta ab. nigra 4.
 Cionus scrophulariae v. ferrugatus, portulanus v. auriculus, Schulzei v.
 Tiefenbachi, thapsi v. nigritarsis, simplex v. bipunctatus, v. uniformis,
 Helleri, pulverosus v. densenotatus, v. albopubens, fraxini v. obscurus
 110, Cis boleti 158. Clonus nigrosuturatus 160. Clytus floridis, ab. ba-
 sicornis, ab. abruptus, detritus, arcuatus, ab. Reichei, ab. comatus, ab.
 apicalis, speciosus, v. Garglbaueri, rusticus, pantherinus, antilope, ibex,
 arvicola, capra, tropicus, thami, ab. temesiensis, arietis, lama, varius,
 Herbsti, glabromaculatus, hungaricus, trifasciatus, sartor, figuratus
 137—144. Coccinella quadripunctata v. rustica, v. 16-punctata, undecim
 punctata v. pura 8, quatuordecimpunctata 159. Coptocephala unifas-
 ciata 7, rubicunda 159. Catephia transversalis, gibbosa 158. Corticeus
 castaneus 159. Cortodera holosericea ab. velutina, v. nigrita, Birnbacheri
 ab. rubripes 7. Crepidodera ferruginea 160. Criocephalus rusticus 81.
 Crioceris 14-punctata 159. Cryptocephalus aureolus comexus 159.
 Cryptophagus distinguendus, scutellatus, dentatus, saginatus, subfumatus
 173, pilosus, cellaris, subfumatus 173, acutangulus 158. Cryptorhynchus
 lapathi 160. Cyllodes at. v. ruficollis 5. Cyamophthalmus moesiacus
 82. Cynindis matutrix 154, humeralis 157. Cycirus punctipennis Reiseri
 173.
 Dermestes tessellatus, Erichsoni 151. Frischii, undulatus 158. Dilus fugax 57.
 Dytoma crenata 158. Deracia limbata 159. Dorsadum pedestre, v. aus-
 triacum, fulvum ab. nigripennis, ab. thapsi 188. Derivae, decipiens, equestris
 ab. transylvanicum 189, Scopoli, Murrayi, arerarium, ab. lemmiscatum,
 ab. vittigerum, ab. abruptum 190, decipiens v. Jaqueti 8. Drasterius bi-
 maculatus 158. Dromius linearis 157.
 Epitrix atropae 160. Endomychus coccineus 159. Esolis Solarii 151. Eunectes
 sticticus 5. Evodinus intergatensis ab. nargellus, clathratus v. signa-
 tus 7. Exochomus flavipes 159.
 Formicomus pedestris 159.
 Galerucella luteola 160. Gaurotes virginea, ab. thalassina 7. Georyssus costatus
 152. Gnathoneus rotundatus v. saturifer 6. Gracilia minuta 58. Gym-
 nopleurus pilularis 161.
 Haltica tamarisci, clericea 160. Haliphus laminatus, ruficollis 157. Halyzia qua-
 tuor-decimpunctata v. leopardina, vigintipunctata 150. Harpalus comp-
 lanatus, caliginosus 75, Karaman 153, distinguendus, smaragdinus 157.
 Helophorus vernicus, nivalis 120, glacioides 119, Zoppae v. Pmckeri 151.
 Hesperophanes cinereus, pallidus 80. Hippodamia variegata v. constel-
 lata 159. Hippariphila Mulsanti 160. Hispella atra 160. Hister quadrima-
 culatus v. Pel. pis. stictosus, Laco 6. Hoplinota Broi, Csikii 42.
 Hydraena monticola, italica v. discreta, morio, regularis 152, nigrita 5,
 dentipes 120. Hydrochus carinatus 120. Hydropsus griseostriatus, palus-
 tris 119, Davisii, nigrita, ferrugineus, melanarius, planus 120, nivalis
 119, halensis 158. Hylophilus populneus, pruinosus 159. Hylotropes ba-
 julus 103. Hypera comata v. biharica, v. carpathica, minuta, humana

- viennensis, elegans v. Bonvouloiri, palumbaria v. coarcticolis 6. Hyperaspis reppensis v. Teinturiei 8. Hypnoidus minutissimus 158. Icosium tomentosum ab. atticum 80. Ilybius fuliginosus, subaeneus 120. Judolia cerambiciformis, ab. efasciata, ab. transsylvanica, erratica, ab. septemsignata 7. Laemostenus cavicola nivalis, Ganglbaueri 154. Laemophloeus monilis v. bucephalus, nigricollis 5. Laria luteicornis, bimaculata, varia 160. Larinus immittis 160. Lasia viginti punctata, ab. meridionalis, ab. zonata 159. Latelmis subopaca 151. Lathridius nodifer 5, Bergrothi 173. Lathrobium Wingelmülleri 66, Taxi 5. Leistus parvicollis bjelasnicensis 153, rufomarginatus 148. Leptidea brevipennis 58. Leptura tesserula, ab. impunctata, dubia, ab. limbata, ab. Starcki 7. Lepyrus armatus 6. Les-teva longelytrata 172. Lethrus cephalotes 11. Leucoparyphus sylphoides 158. Liagrica timida 58. Limnebius rapposus 158. Paganetti. 151. Limnichus pygmaeus 158. Limnobaris T-album 160. Lixus Apfeli becki 140, brevipes 160. Longitarsus obliteratus, apicalis, curtus 160, Absynthii 8. Magdalis opaca 7. Malachius affinis v. concolor 6. Malthodes guttifer 158, spathifer 42. Melolontha hippocastani 86. Metabletus truncatellus 157. Micraspis sedecimpunctata, v. duodecimpunctata 159. Molops obtusangulus hybridus. 153, hybridus bilekensis et narentinus, Pentheri, dinaricus, mendax, vranensis, prenjus, planipennis, piceus mostarensis 153. Mordellistena micans 150. Mycetaea hirta 173. Mycetoporus imperialis 5. Nanophyes annulatus 7. Nebria velebiticola 4. Necrophorus interruptus 158, v. suturalis 5. Necrobia violacea 158. Neoclytus erythrocephalus 166. Niptus crenatus 173. Obrium cantharinum 7, bruneum 58. Ochina bicolor 6, 41. Ochthebius marinus pallidipennis 152. Ocypus similis, picipennis, ophthalmicus 158. Olibrus bicolor, affinis 158. Omphreus Aptelbecki dinaricus, plasensis 154. Omosita colon, depressa 173. Onthophagus v. ruficapillus 6, taurus, furcatus 16. Opatrum sabulosum 159. Ophonus puncticollis, maculicornis, pubescens, luteus 157. Orchestes quercus, avellanae, stigma 160. Orthocerus clavicornis 159. Otiorrhynchus juglandis, amplius 6. Oxymirus cursor ab. noctis 7. Paederus sanguinicollis, fuscipes, litoralis 158. Parmena balteus v. unifasciata, bicincta, pubescens v. hirsuta 170. Philonthus concinnus, lepidus 158. Phyllopertha horticola 43. Phyllotreta crassicornis 8, vittula, atra 160. Phytomomus dentatus, carinicollis v. obscurus, cumanus, transsylvanicus, Roghneri v. cretaceus 6, punctatus 100. Sitona flavescens, humeralis, lineatus, sulcifrons 160. Plagiodera versicolora 160. Platycis minuta 158. Platyderus dalmatinus nivalis 154. Platinus scrobiculatus turcicus, viduus v. fallax, hypocrita, Holdhausi 154, ruficornis 173, serbicus, scrobiculatus, proximus, banaticus 149. Platysoma lineare 5. Plocionus pallens 5. Procrustes coriaceus, v. banaticus 174. Psammocus bipunctatus 158. Psylliodes Wachsmanni 1. Pterostichus Koyi dinaricus, Rebeli, Leonisi, oblongopunctatus bosnicus, angustatus 159, v. octopunctatus, convexusculus, tarsalis, Reiseri v. coarcticolis 151. Purpuricenus dalmatinus, budensis, ab. hungaricus, ab. affinis, Kaehleri, ab. cinctus, ab. bipunctatus, globulicollis 137. Quedius decoratus 5. fulgidus, mesomelinus 173. Reichenbachia Breiti, tubalis 5. Rhagium bifasciatum, v. glaucopterum, graecum 7, Rhinomias forticornis, Viertli, pyrorhinus, maxillosus 43. Rhopalopus hungaricus, insubricus, clavipes 103, macropus, femoratus, spinicornis 104. Rhynchites coeruleus 67. Rosalia alina et ab. 122. Saphanus piceus. Ganglbaueri 81. Schistocerus bimaculatus 6. Sciodrepa Watsoni 193. Scymnus subvillosus v. juniperi 159, frontalis 3, 159, v. quadripustulatus, Apetzi, rubromaculatus, biguttatus 159. Semicnema Reitteri 8. Semanotus coriaceus, undatus, ruscicus 102. Sermyla halensis 160. Sbinia Hopfgarteni 160. Silpha lunata v. italica, v. carpathica 5, Smoxylon perforans 158. Spermothagus cardui 160, Spherojerma rubidum v. testacea 8. Strophomorpha porcellus 160. Stenolophus proxi-

- mus a^b. narentinus 153. *Stenopterus* ater, flavicornis 38, rufus 39. *Stenus* solutus, cicindeloides 158. *Stilicus* subtilis, similis 158. *Strangalia* gradifasciata, ab. interrupta, ab. Guillemonii, maculata, ab. externepunctata 7, ab. undulata, revestita, ab. rufomarginata, ab. ferruginea, ab. fulvilibris 8. *Stromatium* unicolor 80. *Synacalypta* carniolica 5. *Tachyta* nana 148. *Tachyporus* macropterus, ruficollis 158. *Tachys* bistriatus 148. *Tetropium* castaneum, ab. luridum, ab. fulcratum, ab. aulicum, fuscum 82. *Toxotus* meridianus ab. geniculatus, ab. laevis, quercus, ab. discolor 7. *Trachys* fragariae 6, pumila 158. *Trechus* bradycelloides Kobingeri, *Priapus* pygmaeus és temporalis, bosniacus figidus, acutangulus és socius, Sturanyi 153, rhilensis 5, vranensis, quadristriatus 143, anstriacus 173. *Trichius* fasciatus v. interruptus, v. dubius, v. pulchellus 6. *Trogoderma* megatomoides 151. *Typhaea* fumata 158. *Uleiota* planata 158. *Xylodromus* concinnus 173. *Xylotrechus* pantherinus 8, 194. *Zabrus* tenebrioides 76.

e) Hemiptera.

- Anoterostemma* corvinum 42, *Aphelocheirus* aestivalis 118, *Athysanus* pallax 42. *Caliscelis* maroccana, Bolivari, peculiaris, Wallengreni, affinis, Bonellii 196, *Chermes* abietis, strobilobius 43, *Cicadula* halophila 42, *Coccus* fraxini 43. *Corixa* cognata, cavifrons 118. *Eurya* maculiceps 42. *Haemodipsus* lyriocephalus 183, ventricosus 184. *Haematopinus* suis, euryr-sternus, asini 182, tuberculosus, crassicornis 183. *Hydrometra* costata, rufoscutellata 117. *Jassus* alticola 42. *Notonecta* glauca, Fabricii v. nigrolineata 117. *Pediculus* humanus, corporis 180. *Phthirus* pubis 180. *Polyplax serratus* 182, spinulosa, spinigera, acanthopus, reclinata pleurophaea 183, affinis, sphaerocephala 184. *Schizoneura* lanuginosa 43. *Trichaulus* piliferus, stenopsis 183, vituli 184. *Valia* currcus 187.

f) Orthoptera.

- Baetis* alpinus 118. *Ecdyurus* helveticus 118. *Heptagenia* volitans 118. *Epacromia* terminalis 21. *Phyllophora* Horváthi 41. *Tettix* subulata 108.

g) Neuroptera.

- Aeschna* cyanea 97, borealis 118. *Asynarchus* coenosus 118. *Chloroperla* grammatica 119. *Cordulia* metallica, alpestris, arctica 118. *Cyathiger* Birónis 42. *Drusus* discolor 118. *Epitheca* arctica 118. *Halesus* ruficollis 118. *Libellula* depressa 173. *Nemura* variegata 118. *Palingenia* longicauda 195, *Perientomum* Biróianum 41, *Psocus* Birói 41. *Stenophylax* alpestris, latipennis 118. *Stigmatopatus* Horváthi 41.

h) Arachnaea.

Atractides spinipes, loricatus 117.
 Eilays extendens 116.
 Feltria clypeata, rubra, scutifera 117.
 Lebertia tau-insignata 116 papillosa 117.
 Macrobiotus macronyx 116.
 Trochosa singoriensis 211.

i) Myriopoda.

Heterolatzelia silvatica 154.
 Julus vagabundus, croaticus, Deubeli, korongizius, fimbriatus, oribates 154.
 Lithobius pusillus denticulata 154.
 Pachyiulus pygmaeus 154.
 Schendyla mediterranea, dalmatica 154. Scoliplanes acuminatus v. microdon 154.

j) Crustacea.

Acroperus leucocephalus 115. Alona affinis, quadrangularis 115.
 Branchipus stagnalis, diaphanus, paludosus 116.
 Candona candida 113. Chydorus sphaericus 115, 116. Cyclops strenuus, ser-
 rulatus, vernalis 114, viridis, affinis 115. Cypria ophthalmica 113.
 Daphnia longispina, caudata 115, pulex. pennata, alpina 115, Diaptomus denti-
 cornis, bacillifer, gracilis, coeruleus, tatricus, laciniatus 114.
 Eucandona pubescens 113. Eucypria incongruens 113.
 Heterocope saliens 114.
 Paracypridopsis Zschokkei 113. Parasida Szalay, variabilis, ramosa 112. Pleu-
 roxus excisus 115.

Entomologiai művek.

Általános. *A Magyar Birodalom Állatvilága.* (Fauna Regni Hungariae). III. kötet. Arthropoda. Kiadja a k. m. Természettudományi Társulata. Ára 35 kor. — társulati tagoknak 20 kor. — *Kárpáti E.* Állatmuzeum, utasítás állatok kitömésére s eltartására, és csontvázak készítésére, ábrákkal 1 kor 40 fill. — *Bein K.* A kis rovárgyűjtő. Utasítás a kiválóbb rovarok megismerésére és gyűjtésére 2 kor. — *Szekeeres F. Ö.* A rovárgyűjtő 1 kor. 60 fill. — *Leptényi S.* Rovárgyűjtő. Segédkönyv a középiskolai ifjúság számára, kötve 1 kor. — *Kriesch J.* A rovarok világa. 16 ábrával 80 fill. — *Kirándulók* zsebkönyve. 70 rajzzal, kötve 3 kor. 50 fill. — *Dr. Leudl A.* Rövid útmutatás a természetrajzi gyűjtemények konzerválásához 80 fill. — *Dr. Daday J.* Rovartani műszótár 1 kor. 60 fill. — *Hoffer,* Praxis der Insektenkunde. 3 kor. — *Kolbe,* Einführung in die Kenntniss der Insekten 17 kor.

Hymenoptera. *Mocsáry S.* A magyar fauna fémdarazsai 2 kor. 40 fill. A magyar fauna másnejű darazsai 2 táblával 1 kor. 20 fill. Adatok Magyarországi farkas darazsainak ismeretéhez I. 1 kor. 20 fill. Földünk témdarazsainak magánrajza 40 kor.

Lepidoptera. *Bein K.* A kis lepkegyűjtő. A lepkék ismertetése és gyűjtése 2 kor. — *A. Aigner L.* A lepkészet története Magyarországon 3 kor. — *Aigner-Pávek-Uhryk,* Magyarország lepkéinek jegyzéke 5 kor. — *Beige,* Schmetterlingsbuch 8. Aufl. 1800 Abb. auf 50 farb. Tafeln 25 kor. 20 fill. — *Hofmann,* Die Gross-Schmetterlinge Europas 2. Aufl. 2000 Abb auf 71 farb. Tafeln 30 kor. Die Raupen der Gross-Schmetterlinge Europas 1900 Abb. auf 50 Tafeln 30 kor.

Diptera. *Tömösváry Ö.* Egy tömegesen tenyésző légyfaj az Alsó-Duna mellékeiről. 30 fill. 60 fill. — *Kertész K.* Catalogus Tabanidarum orbis terrarum universi 6 kor.

Coleoptera. *Török P.* Bogár-határozó 2 kor. 80 fill. — *Bein K.* A kis bogárgyűjtő. A bogarak ismertetése és gyűjtése 2 kor. — *Culwer,* Käferbuch 5. Aufl. mit 48 color. Tafeln 24 kor. — *Seidlitz,* Fauna Transsylvanica 12 kor.

Hemiptera. *Dr. Horváth G.* Adatok a hazai félröptűek ismeretéhez 40 fill. A magyarországi Psyllidákról 40 fill. Az Eremocoris-fajok magánrajza. 2 tábl. 60 fill.

Orthoptera, Pseudoneuroptera és Neuroptera. *Pungur Gy.* A magyarországi tücsöklélek természetrajza 6 tábl. 5 kor. — *Kohut R.* Magyarország szitakötő-féléi. 3 színes tábl. 2 kor. 60 fill.

Myriopoda. *Dr. Daday J.* A magyarországi Myriopodák magánrajza 4 táblával 4 kor.

Arachnoidea. *Dr. Chyzer K.* és *Kulczynski L.* Araneae Hungaria 3 kötet 24 kor. — *Herman Ö.* Magyarország pókfaunája 3 kötet, csak a 2—3. kötet kapható 16 kor. — *Dr. Leudl A.* A pókok, különösen a kerekháló-pókok természetes osztályozása 1 kor. — *Kurpeles L.* Adalék Magyarország atkafaunájához. 8 táblával 2 kor.

Crustacea: *Dr. Daday J.* A Magyarországon eddig talált szabadon élő evezőlábú rákok magánrajza. 4 tábl. 3 kor. A magyarországi Branchiopus-fajok átnézete. 1 kor. A magyarországi Diaptomus-fajok átnézete 1 kor.

Catalogus Endomychidarum.

Conscriptit

Ernestus Csiki.

A Musaeo Nationali Hungarico editus. Budapestini 1901.

Ára 3 korona.

E művek szerkesztőségünk útján is megrendelhetők.

Schridl Sándor könyvnyomdája Budapest, VI., Szerecsen-u 6.

Legközelebb megjelenik :

Magyarország bogárfaunája.

Vezérfonal a Magyarország, Horvát- és Szlavonországok, Dalmácia, Bosznia és Hercegovina területén előforduló bogarak megismerésére.

IRTA

OSIKI ERNŐ

nemzeti muzeumi I. oszt. segédőr.

A három kötetes munka **első** kötete a bevezető morphologiai részen kívül a Caraboideákat és Staphylinoideákat, a **második** kötet a Palpicorniákat, Diversicorniákat és a Heteromerákat, a **harmadik** kötet pedig a Phytophaga, Rhynchophora és Lamellicornia családsorozatokat fogja tartalmazni.

A munka 5 íves füzetekben fog megjelenni,
egy-egy füzet előfizetési ára 2 korona, bolti ára 3
korona.

Előjegyzések és előfizetések a szerző czímére (Budapest, VIII., Nemzeti Múzeum) küldendők.